

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ได้วางรากฐานสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) โดยมีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่ความเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพได้ ไม่ใช่การเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนเท่านั้น หากแต่อยู่ที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นดัชนีชี้วัดการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย (สมพิศ สุขแสน, 2552 : 1) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากรัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2550 ที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังปรากฏในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 87(1) “การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม” มาตรา 87(3) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบอำนาจรัฐในทุกระดับ มาตรา 163 “ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ” มาตรา 164 “ประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่ง” มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ รวมถึงการส่งเสริมประชาชนให้มีความเข้มแข็งในทางการเมืองและสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนในลักษณะเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น ที่ให้สิทธิของบุคคลในการมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินโครงการของรัฐที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชน และสิทธิในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปีทมา สุขกำปิง, 2552 : 3)

แม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นก็ตาม แต่สภาพความเป็นจริงยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมาย ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยพระปกเกล้า พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนของประเทศไทยในระยะ 60 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ 1) ประชาชนมีข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของการมีส่วนร่วม 2) ทศนคติและความเชื่อของประชาชนที่ว่าเป็นข้าราชการนั้นคือนายของประชาชน จึงไม่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) ประชาชนไม่เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองเนื่องจากขาดความรู้และทักษะการนำกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ เพราะในอดีตประชาชนเป็นเพียงผู้รับฟังและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับฟังประชาชน (ถวิลวดี บุรีกุล. 2552 : 99) ผลการศึกษาของฉัตรระวี ปริสุทธิญาณ (2552 : 12-13) ซึ่งพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ความสามารถในการร่างข้อบัญญัติ การออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นมีน้อยมาก แม้ว่าจะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ก็ตาม แต่มีไม่กี่แห่งที่ทำการลงประชามติในระดับท้องถิ่นของประเทศไทย

นอกจากปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับประเทศแล้ว ในระดับภูมิภาคของประเทศไทยก็เช่นกัน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ดังเห็นได้จากสถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ทั้ง 3 ครั้ง ได้แก่ เลือกตั้งวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 พบว่า จำนวนประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนต่ำกว่าทุกภาคของประเทศไทยทั้ง 3 ครั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2554: เว็บไซต์) มีจำนวนผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังนี้ การเลือกตั้ง 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีจำนวน 4,351,237 คน คิดเป็นร้อยละ 27.53 การเลือกตั้ง 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีจำนวน 4,157,514 คน คิดเป็นร้อยละ 27.39 และ การเลือกตั้งในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีจำนวน 4,925,014 คน คิดเป็นร้อยละ 32.35

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่ได้ชื่อว่ามีประวัติการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่น่าสนใจหลายกรณี เช่น อดีตรัฐมนตรีอีสานที่ถูกสังหาร ในปี พ.ศ. 2492 ประกอบไปด้วย นายถวิล อุดล อดีต ส.ส.ร้อยเอ็ด, นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ อดีต ส.ส.อุบลราชธานี และนายจำลอง

ดาวเรือง อดีต ส.ส.มหาสารคาม รวมถึงนายเตียง ศิริขันธ์ อดีต ส.ส.สกลนคร ถูกสังหารในปี พ.ศ. 2495 จังหวัดร้อยเอ็ดยังคงเคยมีปรากฏการณ์การใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งที่มีความรุนแรงมากเป็นพิเศษ จนมีการเรียกขานกันว่า “โรคร้อยเอ็ด” คือ เมื่อครั้งเลือกตั้งซ่อมแทนนายสมพร จุริมาศ ส.ส. จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ถึงแก่กรรม ในการเลือกตั้งซ่อมครั้งนั้นเป็นการแข่งขันระหว่าง พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ อดีตนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตย และ พันตำรวจโทบุญเลิศ เลิศปรีชา นักการเมืองที่มีความชำนาญทางการเมือง ดำเนินรณรงค์หัวหน้าพรรคกิจสังคม (ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า. 2555. เว็บบอร์ด) ในสภาพปัจจุบันการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ระดับน้อยมาก ซึ่งอยู่ในอันดับกลุ่มต่ำที่สุดของประเทศ โดยในการเลือกตั้ง 6 กุมภาพันธ์ 2548 จังหวัดร้อยเอ็ดมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในกลุ่มอันดับ 10 จังหวัดสุดท้ายของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ การเลือกตั้งวันที่ 23 ธันวาคม 2550 และวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในกลุ่ม 6 จังหวัดสุดท้ายของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2554 : เว็บบอร์ด)

จากปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดังกล่าวยังพบว่า การเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับที่ลดลง เห็นได้จากการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย ในวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2551 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 8,476 คน มีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 5,217 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขต 2 ในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2552 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 8,556 คน มีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 4,200 คน คิดเป็นร้อยละ 49.09 และในปี พ.ศ. 2553 การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการประชามตท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล มีผู้เข้าร่วมโครงการเพียงร้อยละ 48.52 (สำนักงานเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. 2553 : ไม่ปรากฏหน้า) ซึ่งให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีแนวโน้มที่ลดต่ำลงเรื่อยๆ ซึ่งย่อมเป็นปัญหาต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้เป็นอย่างดี สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมือง โดยที่สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำแสดงว่า สังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ถ้ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงแสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยสูง อีกทั้งบ่งบอกถึงอุดมการณ์ เจตคติทางการเมืองของประชาชนในชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนการมีส่วนร่วมทางการเมือง. 2551 : 10 - 11) เป็นแนวทางเดียวกับ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (ฉันทนา บรรพศิริ โชติ. 2546 : 20) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมที่มีอยู่ในสังคมหรือชุมชน ทำให้ประชาชนได้ฝึกฝนการกล้าแสดงความคิดเห็น ช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดการยอมรับและความศรัทธาของสมาชิกในชุมชน ประชาชนจึงมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล การที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในลำดับสูงขึ้นไปได้ จะต้องเกิดการมีส่วนร่วมในลำดับล่างๆก่อน โดยประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ติดตามตรวจสอบ จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมเกิดประสิทธิผลได้ (ถวิมลดี บุรีกุล. 2551 : 15)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า การจะบรรลุเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญได้นั้น จึงต้องอาศัยการขับเคลื่อนกลไกของหลายภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน ชุมชนที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ติดตามตรวจสอบ และร่วมทำงานแบบบูรณาการหลายๆ ฝ่ายร่วมกัน ย่อมทำให้ชุมชนนั้นเป็นชุมชนที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล เกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ 2) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารการเมือง ทศนคติทางการเมือง และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งทางการเมือง 3) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การดำเนินงานของภาครัฐ และผลตอบแทนจากกลุ่มการเมือง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนด ขอบเขตการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ พื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. ประชากร คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาล ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสิทธิและมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มี สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน 8,703 คน (รายงานสถิติประชากรและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553)
3. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 35) แล้วใช้วิธีการ

สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) และใช้วิธีการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ได้เท่ากับ 383 คน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการคำนวณและเป็นตัวแทนของประชากรอย่างสมบูรณ์ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) จากการศึกษาปัจจัยตาม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน มีดังต่อไปนี้

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) การศึกษา
- 4) อาชีพ

4.1.2 ปัจจัยภายใน ได้แก่

- 1) ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
- 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเมือง
- 3) ทศนคติทางการเมือง
- 4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งทางการเมือง

4.1.3 ปัจจัยภายนอก ได้แก่

- 1) การดำเนินงานของภาครัฐ
- 2) ผลตอบแทนจากกลุ่มการเมือง

4.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด (วิบูลย์ แซ่มจีน. 2554 : 93-97 ; วันชัย วัฒนศัพท์. 2552 : 289-294 ; พฤทธิสาณ ชุมพล. 2552 : 12; เสกสรร ประเสริฐกุล. 2548 : 175 ; สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. 2552 : 8) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

4.2.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

4.2.3 ด้านการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

4.2.4 ด้านการจัดตั้งและการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

4.2.5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และความรู้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเมือง หมายถึง ประชาชนมีการติดตามข้อมูลข่าวสารการเมืองทางสื่อต่างๆ ได้แก่ เครื่องกระจายเสียงหมู่บ้าน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเข้าร่วมกิจกรรมและการประชุม การพูดคุยสนทนากับบุคคลอื่นๆ การรับรู้ข่าวสารจากผู้นำชุมชน และจากหน่วยงานของภาครัฐ

ทัศนคติทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลต่อการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมือง และสถาบันการเมือง

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลว่าการกระทำของตน จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ และความต้องการของตนที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการบริหารงาน การดำเนินงาน การตัดสินใจของผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

การดำเนินงานของภาครัฐ หมายถึง การบริหารงานของภาครัฐในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เกี่ยวกับการรณรงค์ ส่งเสริม มาตรการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลตอบแทนจากกลุ่มการเมือง หมายถึง การรับผลประโยชน์จากกลุ่มการเมือง หรือพรรคการเมือง จากการเข้าไปสนับสนุน ร่วมกิจกรรมพรรค การบริหารงาน การดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของพรรคการเมืองนั้น จนนำมาซึ่งการได้รับค่าตอบแทน การได้รับตำแหน่งต่างๆ ทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำของกลุ่มหรือบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง ในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นได้ทั้งการใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง การสนับสนุนหรือคัดค้าน การเรียกร้องสิทธิ ทั้งกิจกรรมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ในการวิจัยครั้งนี้

มุ่งวิจัยใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการชุมชนเคลื่อนไหวยทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

การใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง มีบทบาทหรือพฤติกรรมที่แสดงออกในกระบวนการการเลือกตั้ง ในลักษณะต่างๆ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง ร่วมสังเกตการณ์และติดตามผลการเลือกตั้ง การสนับสนุนเงินหรือปัจจัยต่างๆ ให้แก่ผู้สมัครเลือกตั้ง ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การร่วมรับฟังคำปราศรัย ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมวิพากษ์วิจารณ์ ในการดำเนินโครงการ การวางแผนพัฒนาเทศบาล การบริหารงานของรัฐ ได้แก่ กิจกรรมของประชาคม หน่วยงานของภาครัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ด้านการชุมนุมเคลื่อนไหวยทางการเมือง หมายถึง การร่วมชุมนุมสนับสนุนหรือคัดค้าน เดินขบวน ประท้วง ร่วมประชาพิจารณ์ รวมทั้งเข้าพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของรูนักการเมือง ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

การจัดตั้งและการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่ม ที่ร่วมกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง หรือเสนอตัวในการเข้ารับสมัครการเลือกตั้ง รวมทั้งการเข้าร่วมบริหารงาน ดำเนินงาน กิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นๆ ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

การมีส่วนร่วมโดยตรงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หมายถึง กิจกรรมของประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน มาตรา 163-165 ได้แก่ ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามถอดถอนบุคคลจากตำแหน่งและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาในพื้นที่วิจัยและประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นๆ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากยิ่งขึ้นต่อไป